

Előfizetési árak:
 Egész évre 10.— Ft
 Félévre 5.— .
 Negyedévre 2.50 .
 Egy hónapra 1.— .
 Egyes szám 4 kr.

Megjelenik minden nap, vasárnap kivételével.

DEBRECZENI ELLENŐR

A SZABADELVÜ PÁRT KÖZLÖNYE

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Főpácz, a városházánál szemben.

Hirdetések:
 Egy hasábos péntek soronként 5 kr-ával számítottatnak.

Ferencz Nándor.

— ápril 2.

A lapunkban már jelzett királyi kéziratot, a melyet ő Felső Ferenz Nándor főherceghez intézett, a hivatalos lap tegnapi száma közli. E kézirat, a melynek nagy fontosságát mindenfelé elismerik s mely örvendetes feltűnést kelt, a következő:

Kedves unokaöcsém

Ferenz Nándor főherceg Ur!

Valódi öröm és megnyugtatás tölt el, hogy Kedvességed egészségének hosszabb gondozása után ismét teljesen kiépült s ennél fogva azon pillanatot is megérkezett, a midőn Önt — úgy Kedvességed kivánságának és hő vágyódásának, valamint saját szándékaimnak megfelelőleg, — katonai működésének terére visszavezethetem.

Kedvességedet tehát ezennel közvetlen legfelsőbb haduri fenhatóságom alá helyezem.

Eszerint Kedvességed, nem korlátozva határozott parancsnoki állással járó teendők által, ezentúl alkalmat fog találni, hogy nagyobb gyakorlatok alkalmával időközönként különféle hadtestek vezetését átvehesse, hogy az összes hadügyhöz magasabb álláspontból közelebb léphessen, s hogy egyáltalában a szárazföldi és tengeri fegyveres hatalom valamennyi viszonyai felől azon gazdag tájékozást nyerhesse, mely a közjólétnek egykoron csak javára leend.

Katonai törzsének felállítását és Kedvességed teendőit szabályozó részleteket külön utasítással rendelem el.

Kelt Bécsben, 1898. évi márczius hó 29-én.

Ferenz József, s. k.

E kézirat szerint „valódi öröm és megnyugvás” tölti el a király szívét, hogy Ferenz Nándor egészsége teljesen helyreállt. A király ez örömeben az egész nemzet osztozik. A mig a főherceg délen keresett enyhülést bajára, a magyar nemzet aggodalma is vele volt. S most, mikor legilletékesebb helyről, államiratban értesülünk arról, hogy a trónhoz oly közel álló főherceg, fiatal férfikora teljes erejét ujjalag a közügyeknek szentelheti, a megkönynyebbülés érzésével adunk hálát

a népek sorsa felett őrködő gondviselésnek és örvendünk, hogy a nemzet szíve, mint annyszor, együtt doboghat ismét királya nagy szívével.

— A kiegyezés. Politikai körökben a következő dolgokat beszélnek nagyon határozottan: Az kétségtelen, hogy a kiegyezés, amely legfontosabb részeiben Lukács László pénzügyminiszter műve, sokkal előnyösebb Magyarországra mint Ausztriára, különösen a legutóbbihoz képest. Ezt a kiegyezést megállapítottnak lehet tekinteni, mert amint azt a Badeni s utóbb a Gautsch-kormány megállapították a Bánffy-kormányval, úgy kellett ezt a Thun-kormánynak elfogadni. Meg lehet azonban, hogy az osztrák Reichsrath a legnagyobb mérvű erőfeszítést fogja véghez vinni, hogy ez a kiegyezés így létre ne jöjjön. De a magyar kormány már erre is gondolt, s tényleg megtalálták már a módját annak, hogy ez a kiegyezés föltétlenül érvényesüljön — Magyarországon törvényesen, Ausztriában meg úgy, ahogy lehet.

— A rendőrség államosítása. A belügyminiszteriumban Sélley Sándor miniszteri tanácsos vezetése alatt erősen dolgoznak a rendőrség államosításának tervezetén. Az első lépés a rendőrség államosítására — mint értesülünk — az lesz, hogy legközelebbi országos bünyügyi nyilvántartást állítanak föl, még pedig az államrendőrség jelenlegi bünyügyi nyilvántartásának kibővítésével. Az erre vonatkozó munkálatok már csaknem teljesen készen vannak.

A debreczeni szintársulat.

Debreczen, április 2.

Debreczen sz. kir. város közönségének van egy szép színháza, mely ha nem is ért még egy századot, de azért tisztelt multja van, melyre büszkén tekinthet vissza mindenha.

Ez a színház nevelte az ország első rangu művésznőit és művészeit. Védőszárnyai alatt nevedtek azok az erők, melyekben az isteni szikra mellett tehetség és nemes ambíció lakott s a debreczeni közönség jóakaratu pártfogásával ők is szárnyakat bontva elmentek az ország első műintézetéhez és dicsőségükből egy-egy sugár visszaverődött arra a színházra is, melynek deszkáin ők annyit álmództak kigyúlt arezzal a művészi dicsőségről.

A debreczeni színház minden időben, fennállása első percétől kezdve jóhírnévének örvendett. S ha sokan az intendatura fényes napjait visszavánják, ne feledjék, hogy annak letűnte után sem állt meg a színház haladásában, hanem folytonosan erősödött s bármelyik igazgató vezetése alatt sem lett hűtlen multjához.

Eppen azért ennek a színháznak nem szabad hanyatlani a jelenben sem. Nem szabad hanyatlani épen most, midőn az ambíciózusabb színházigazgatók vete-
 ketek a művészet színvonalára emelni, azon megtartani, mindent elkövetve, hogy a közönség folyton fejlődő ízlésének megfelelőhessenek.

Annál kevésbbé szabad hanyatlani a debreczeni színháznak, melyet Debreczen sz. kir. város nagy áldozatokkal tart fenn, melyet istápol tőle kitelhető eszközökkel nemcsak azért, hogy ne legyen kiáltó elmentét a mult és jelen közt, hanem azért is, hogy szolgálja a színművészetet és az áldozatkész közönség művészi igényeit kielégíthesse.

Ezek jutottak most eszembe, hogy Komjáthy János igazgatónak levelét olvastam, mely mintegy válasz volt a *Debreczeni Hírlap* egy kritikájára. De én sem a választ, sem a megirt cikket nem akarom bírálgatni, pusztán a magam véleményét óhajtom itt elmondani, már itt megjegyezvén, hogy meg vagyok győződve, miszerint a színházlátogató közönség nagy része felszólalásom legtöbb pontjában igazat fog nekem adni.

A *Debreczeni Hírlap* rossz néven veszi az igazgatótól, hogy nem akar kolaratur énekesnőt *szerezdtetni* és egyáltalában nem törődik ezen állás betöltésével, holott a szerződés világosan kiköti, hogy tartozik egy kolaratur, egy subrette, egy alténekesnő és egy népszínműénekesnői szerepkör betöltéséről gondoskodni.

Es a D. H.-nak igaza van, mert a szerződés csakugyan azt mondja és úgy látszik *Komjáthy* Jánosban meg is volt a jóakaratu ezen szerepkör betöltésére, mit bizonyít azon cselekedete, hogy *Juhász* Ilonát szerzöttette is. Amde a szerencsés *Komjáthy* ebben szerencsétlen volt, a mennyiben a közönség nem akceptálta a szerzöttetett kolaratur énekesnőt, kiről akkor megirtuk, hogy gyönyörűen iskolázott hangja dacára sem képes, már betegeskedése miatt sem a kolaratur énekesnői szerepet betölteni. *Komjáthy* látva maga is a közönség és sajtó nem tetszését, felbontotta *Juhász* Ilonával a szerződést, ki azonban nem nyugodott meg ebben, hanem pórt indított az igazgató ellen, melyet azóta a művésznő el is vészett.

Amint azután *Juhász* Ilona eltávozott, *Komjáthy* János úgy találta, hogy nem szükséges betölteni a kolaratur énekesnői szerepkört. A közönség ellenben más nézetben volt és sokszor panaszkodott emiatt.

Erre *Komjáthy* János szerzöttette harmincz előadásra L. *Komáromi* Mariskát, ezt az Isten kegyelméből való színésznőt, ki a harmincz előadásnak háromnegyed részét el is játszotta, énekelte, azzai a csodálatos művészettel, melyről annyi dicséretet irt a sajtó azon időben.

Komjáthy János ezzel azt hitte, hogy eleget tett és egyszerűen ad acta tette úgy a közönség jogos kivánságát, mint a szerződés idevonatkozó pontjának betartását, talán úgy okoskodva, hogy egy-két elsőrangú művésznő és művész vendégszerepeltetése a debreczeni közönségnek még emlékezetéből is kitörli azt, hogy az igazgatót egy kolaratur énekesnői szerep betöltésére is rá lehet szorítani.

Ebben bizony csalódott az igazgató és mi egy cseppet sem csodálkozunk, ha a színügyi bizottság — látva a szerződésbe nem tartását alkalmazná annak azon pontját, a mely világosan elmondja, hogy az esetben a szubvenczió egy része visszatartható.

A városi tanács egyetértőleg a szinügyi bizottsággal sok kedvezményt nyújtott *Komjáthy*nak. A többek közt megengedte, hogy a támlásszékek V. és VI. sora elsőrendő támlásszékek avanszirozzanak, továbbá beleegyezett a péntek esti bérlétszünetes és vasárnap délutáni előadásokba. Ezek mind olyan kedvezmények, melyekért esérébe joggal megvárhatta volna a közönség azt, hogy *Komjáthy* se habozzék az eltávozott *Juhász* Ilona szerepkörét megfelelő művésznővel betölteni.

Ezzel szemben azonban nem fogadhatom el a *Debreczeni Hirlap* álláspontját, mely kicsinylőleg nyilatkozik a jelenlegi szintársulatról. Nézetem szerint ez az álláspont közel áll az igazságtalansághoz. Mert elvégre is a *Komjáthy* szintársulataiban a közepes tehetségek közt igazi művészerőket is találunk és véleményem szerint az összes erőket tekintve a jelenlegi szintársulat nem áll alatta azon társulatoknak, melyek egy évtizeden keresztül szolgálták a kultura ügyeit városunkban.

Mert elvégre is előbb a hölgyeket említve, hol találunk a F. *Kállay* Lujza gyönyörű hangjára, abban a szerepkörben, melyre ő szerződött volt? Közönségünk igazi rajongó szeretettel veszi közül ezt az igazi művésznőt, ki nem csak énekel, hanem játszik is folyton jókedvvel és azzal a nemes ambícióval, mely nélkül a született művésznő sem tud a magasban szárnyalni. Csodás szép hangjával még a leghamissabb operetekben is finom, disztíngvált játékaival és szép tolettjeivel ugyszólván befészkelte magát a debreczeni közönség szívébe.

Hát *Kiss* Irén, kinek minden mozdulata elárulja az igazi művelt művésznőt. Tiszta kedély, igazi női lélek, kiben rajongássá vált a színművészet szeretete. Tanul folytonosan és alakításában hibát nem találhat az árgusszemű kritikus. Szerepkörében az igazi izlést kultiválja és soha nem túloz, holott nagyon jól tudjuk, hogy az ő szerepkörében a tetszés hamar szélsőségekbe viheti a komikai elemet.

De van még egy nagy érdeme *Kiss* Irénnek, a mely tisztelődét hódolásra készíteti. Az ő nemes szerénysége. Művészi játékát még tudtommal érdeme szerint nem is méltányolta a sajtó és mégis, az ő törekvése nem lankadt, játéka napról

napra emelkedik, a mi azt bizonyítja, hogy az igaz művész lélek önlelkéből táplálkozik és nem abból a dícséretből, mely néha akaratlanul is uttalan-utakra téved.

Halmy Margit, *Fáy* Flóra és *Serfőzy* Zseni szintén jó erői a *Komjáthy* társulatának. Szereti őket a közönség és mindig szívesen látja a színpadon, mert a jövő művésznőt sejtik bennük, kik most bontogatják szárnyaikat. Mindhárom kedves lélek, a fiatalság jókedvvel, a tanulás vágy ritka energiájával, melyhez azon érdemüket is hozzácsatolom, hogy sohasem a karzatnak játszanak, hanem a közönség azon részének, mely nem csak megtudja bírálni játékukat, de méltányolni is tudja törekvéseiket.

Hát a kis *Szabó* Irma az ő kedves játékaival, üde ifjúságával nemdisze e ami színházunknak. Tehetségét buzgó igyekezetével műveli és én hiszem, hogy nem messze van az az idő, midőn a legjobb színházak vetekedve fogják őt keresni.

A színházi közönség továbbá mindig szívesen látja *Locsareknét*, ki sokszor halátlan szerepében is nagy elővigyázattal óvakodik a túlzástól. Az ő jóízű mókái mindig nevetünk, ami azt bizonyítja, hogy ő szerepkörét igazi rátermettséggel tölti be.

Follinuszné, *Csigaházy* *Etel*, mint anyaszínész nő szintén egyike a vidék legjobb erőinek. Szerepet, melyek a legtöbb esetben a szívből vannak írva és ahhoz szólanak mindig tudja és meglátszik rajta hogy azokat tanulmánya tárgyává is teszi.

Készararva hagytam legutoljára *Komjáthy*nét, kiről valamivel hosszabban akarunk szólni, már csak azért is, mivel arról értesültem, hogy ő nehéz szívvel vett néhány kritikát, mely játékaival kapcsolatban megjelent, sőt állítólag ki is jelentette egy kritika után, hogy nem lép fel többet a debreczeni színpadon.

Erre van pár szó megjegyzésem. A legnagyobb művésznőket és művészeket tehetségük kifejlésében kétségkívül a jóakaratu kritika segítette. Ez adott a kezdőnek szárnyakat, ez bátorította a félénket, ez mutatott rá esetleges hibáira. Az igazságos kritika tehát nem árt a művésznők, sőt használ. A legnagyobb művészek játékában is van egyegy oly vonás, melyet a kritikus észrevesz. Mert elvégre is senki sem tökéletes s ki

a bírálatot el nem szíveli, az nem lesz nagy művész sohasem.

Másképpen áll a dolog, ha valakit igazságtalanul bánt a kritika. Ezt azonban *Komjáthy*né soha sem tapasztalhatta a debreczeni sajtó részéről, mely azzal a tisztelettel szölt játékaival, minden egyes fellépéséről, mely nem a *hizelgés szava* volt, hanem az *érdem méltó elismerése*. Hangsúlyozom, hogy érdemének méltó elismerése, mert a debreczeni sajtó egyetértőleg a nagy közönséggel, mely mondhatom egészséges érzékkel kritizál egyiránt abban a véleményben van, hogy *Komjáthy*né a debreczeni színház legjobb erői közé tartozik. Előkelő megjelenése, nemes tartása, tehetsége, kedve a színi pályára, ambíciója, diskrét játéka és szép előadása egyiránt biztosítja részére a közönség rokonszenvét. Mindezen jó tulajdonságai mellett azonban nem kívánhatja még sem, hogy a kritika rá ne mutasson egyes kisebb hibáira, pld. egyik másik darabban tapasztalt pathetikus szavaló előadására annál is inkább, mivel ez lassan-lassan már végleg kiszorul a modern színpadok deszkáiról.

Nagyon sajnálnám tehát, ha *Komjáthy*né a kritikának talán neki nem éppen tetsző megnyilatkozására nem lépne fel többé színpadunkon, mert az igazi művész nemcsak akkor viszi be törekvő lelke ambícióját játékába, midőn az elismerés tömjénfüstje veszi körül, hanem akkor is jó kedvvel játszik, ha olykor-olykor kevésbé színes tollal kritizálják meg játékát.

Eppen a művészek azok, kik ki vannak téve a kritikának, mely ha igazságos, ő nekik tesz szolgálatot s csak akkor nehezíti meg emelkedésüket, ha hangja ki-méletlen és igazságtalan.

E sorok írója nem foglalkozik rendszeresen színi kritikával, de tért ad a lap hasábjain a különböző kritikai felfogásoknak éppen azon szempontból, mert több szem többet lát. És mi csak a legvégső esetben alkalmazzuk az élesebb kritikát, soha nem bántva az egyént, miről lapunk olvasói bizonyára tapasztalásból győződtek meg.

Eppen ezen vezérelvet tartva szemünk előtt, nem is bíráltuk el oly szeretetlenül *Komjáthy*nét, hogy ő emiatt elkeseredett volna. Ez nem lehetett czé-

TÁRCZA.

A feleség vagyona.

Írta: Szomaházy István.

Az a bizottság, mely a magyar általános polgári törvénykönyv tervezetét készíti most elő az igazságügyi miniszteriumban, hosszasan tárgyalta a hozomány kérdését s ünnepiesen kimondta, hogy a házasság boldogságát lényegesen előmozdítja az a körülmény, ha mindegyik házasság független ura és kezelője a maga vagyonának és szerzeményének. Ez a felfogás nem új s amit Angolország böles törvényhozása csak mostanában iktatott törvénykönyvébe, régtől fogva kifejezésre jut a magyar jogban és a Werbőczy Hármaskönyvében. De bizonyos, hogy bár a házasság ma is csak úgy köttetik, mint az öreg Werbőczy korában, az anyakönyvvezető rubrikás főkönyve fölött épp úgy ott lebeg a pajkos szerelmi isten, mint a sekrestyék tömjénfüstös levegőjében, mégis csak történtek azóta némely lényeges változások az emberi nem gondolkodásában. — A hozományt és a házasságot általában nem nézhetjük többé a tudós Werbőczy szemével; és ifjabb Tiszolczy Tamást, a ki a gazdag bánáti milliomas legifjabb leányát vezeti oltár elé, bizonyára másképp kell megítélnünk,

mint a néhai Tomasius de Tiszolczyt, a XVI. század daliás vitézét, a ki hatlovas, bokréta szánon vitte haza piruló menyasszonyát.

Nem kutatom, hogy a szakbéli tudósok: Hoffmann Pál, Ihering vagy Schwarz Gusztáv, mit mondjanak a római lány möringja és hozománya felől. Annyit tudok, hogy a világ összes költői, Catullustól kezdve Somló Sándorig, élénken kikelnek ama rut szokás ellen, hogy a fész és harmatos rózsabimbót — a fiatal lányt — otromba pénzes-zsákokkal tegyék tetszetősebbé a hevülékeny ifjúság előtt. Szerelem és pénz — pfuj! Ki gondol a pénzre, mikor egy hosszú élet szerelmi mámoráról álmodhatik! Viszont tudok eseteket a világtörténelemből, amelyekben az ábrándos alanyi költő zord ábrázattal hallgatta végig az öszbeborult apát, a ki — a pénzpiacz kedvezetlen helyzetére hivatkozva — két- vagy három ezer forintot lealkudni próbált a kikötött hozományból. Az ábrándos alanyi költő vén sviháknak nevezte az öszbeborult apát s a templomból kijövet e szavakkal fordult a remegő menyasz szonyához:

— Imádnálak, de megcsaltatok kétezer búkkal, — azt a nemjóját a micso-dájának!

Mert abban, hogy a szerelem épp úgy kihál a világból, — mint az utolsó-

bőlény, nincs igaza az Otthon-kör szélső asztalának (a hol a lírai költők kávéznak), de hogy hozomány nélkül ma már nem igen él meg a szerelem, azt mindnyájan érezzük. Minek kellett a pénz a jó Tomasius de Tiszolczynak, a ki kösziklába vajt várába vitte haza az ő szende kis galambját, s talán évszám sem költött egy árva kopeket, ha csak a saját költségén nem vezette a jobbágyok csapatát a török és a német ellen? A bor a boltosatos pinczéből került ki, az asztal esomegét a saját jószágai szállították, a tisztartói pedig természetben kapták ki az ő bőven megérdemelt javadalmukat. Csak néha, évenként egyszer vette ki a jöfőle körmőzei aranyakat, amikor a vándor örmény kereskedő a selymeket és vásznakat elhozta. Mit csinált volna a néhai Tomasius a felesége pénzével és birtokával? Neki nem arany- és ezüstmarhák kellettek, (elég volt abból a saját ládáiban) neki a friss, harmatos rózsabimbó kellett: az édes, fiatal, szerelmes és hevülékeny asszony. Mert a jó Tomasius de Tiszolczy — bár szintén kikorhelykedte magát fiatal éveiben (a végeken nem egyszer tánczolt a holttestek fölött, kezében a félmázsás vert kupával) — sohasem járt az egyetemi kávéházakba, sohasem küldött leveleket az orfeum csillagainak és sohasem tett meg ötven forintot a legszélsőbb outsiderre

lunk és nem is illenek tőlünk, mert bele-
esnénk a legvastagabb következétségbe
mi, kik minden alkalommal az ő méltó
dicséretéről szólottunk.

Szóljunk most már a *Komjáthy*
társulatának férfitagjairól, kiket ha gyön-
géknek tart fentemlített laptársunk, akkor
a fától nem látja az erdőt. *Szathmáry*
Arpád országosan elismert művész,
kinek minden alakítása egy gondos befe-
jezett tanulmány, *Fenyéri Mór*, ki mű-
vész és író egyszerre, sok tudással,
nagy alakító tehetséggel, bir ki még most is
folyton tanul és sikerrel műveli a színi
irodalmat, *Vidor*, kit fényes tehetsége az
ország egyik legjobb színházához segített,
Szentes a színpadra való természetességét
napról-napra jobban beigazolja, *Békéssy*,
kinek remek hangja sokáig nem fog elszállni
lelkünkől, *Karacs*, kinek napról-napra
fejlődik művészi ereje, az elegáns meg-
jelenésű és szerepeit mindig átérző *Tanay*,
a debreczeni közönség régi kedvence
Haday, a színpadon mindig szívesen látott
és szerepeit vig derűtség közt játszó
Sziklay, a kis *Rubos*, ki a neki való sze-
repekben kedvesen játszik és szépen éne-
kel, az öreg *Püspöky* bácsi, Debreczen
speciális apaszínésze, *Bartha*, kit mindig
szívesen látunk a világot jelentő deszkákon.

Magyarország vidéki színházigazgatói
közül egy sem játszik többet, egy sem lép
fel többször, mint *Komjáthy*. Ő nemcsak
színházigazgató, kit szeretettel vesz körül
egész társulata, hanem színész is, ki a
fárasztó munkában előljár. Teszi ezt bi-
zonyára azért, mert szeret játszani, éltető
eleme a színpadi levegő s tudva tehet-
ségét, kamatoztatja azt színházának
javára.

Komjáthy nemcsak szeretetre-
méltó egyéni tulajdonai vannak, de szép
színpadi megjelenése és játéka is. Éppen
azért a helyi lapok kritikái mindig elis-
meréssel szólnak róla. Itt-ott ugyan
hibául rótták fel neki, hogy páthosszal
beszél, hogy deklamál, hogy szavalja a
szerepét erős pattogó hangon; azt is ol-
vastam felőle, hogy ha suttogó hangon
beszél, elharapja a mondat végét és így
beszédét nem érteni, főleg mikor lelkesen
beszél, ámde ezek csak a jóakaratu meg-
jegyzések, melyeknek nem volt sohasem
bántó éle, nem vontak le mit sem a
Komjáthy művészetének érdekében.

Azt is elismeréssel említette a helyi

beli sajtó, hogy a *Komjáthy* szintársula-
tánál a rendezés kifogástalan, díszletei a
szemet gyönyörködtetik, s lefeljebb hol a
páros, hol a páratlan bérlok álltak elő
egy egy, legtöbbször méltányos kéréssel,
melyet ő igyekezett is meghallgatni.

Egyszóval *Komjáthy* nem panasz-
kodhatott ezen szezonban sem a sajtóra,
mely vele szemben mindig igazságos ki-
vánt lenni, sem a közönségre, mely majd
minden estén megtöltötte a páholyok és
nézőtér sorait. A gavallér színházigazgató
hasonló jó akaratot tapasztalt a színházi
bizottság részéről is, sőt itt már kimond-
hatjuk, hogy a színházi bizottság, ezen
jó indulatában tulságba is ment és a köz-
önség jogos igényei kielégítésének elmu-
lasztásával, nem szorgalmazta kellőleg a
szerződés betartását.

Ezt pedig bebizonyítottuk cikke-
lyünk elején, midőn — hivatkozva a szer-
ződésre — kimutattuk, hogy ennek értel-
mében *Komjáthy* köteleessége lett
volna az eltávoztatott *Juhász* líona helyett
azonnal szerződöttni egy koloratur énekes-
nőt. Mert én nem lehetek abban a nézet-
ben, amiben a nagyon sok igazságot tar-
talmazó *F. aláírással* jelzett cikkely
írója, hogy tudniillik a debreczeni színház
repertoír darabjaihoz nem szükséges kolo-
ratur énekesnő. Nem lehetek azért, mert
ha nem kell koloratur énekesnő, akkor
törölje ezen szerepkör betöltését a színházi
bizottság, de mindaddig, míg ezen szerep-
kör betöltésének kötelezettsége az igazga-
tóra nézve fennáll, addig se a színházi
bizottságnak nincs joga — habár hallgata-
gon is — ezen köteleesség teljesítése
alól felmenteni az igazgatót, de másrészt
az igazgatónak is köteleessége ezen szerep-
kört megfelelő erővel betölteni.

De nem fogadhatom el *F. okosko-*
dását azért sem, mert ha 10—15 szerepe
van is csak a koloratur énekesnőnek,
akkor is — mivel háromszor adnak ugyan-
egy darabot — körülbelül negyvenöt-ször
fog énekelni a koloratur énekesnő. Mivel
azonban nem pusztán és egyenesen a neki
irt szerepekben fog énekelni, éppen úgy,
miként most *Kállay* Lujza nem csak az
ő mezzon szoprán hangjaira irt szerepek-
ben lép fel, — a koloratur énekesnő szép
hangjában más alkalmakkor is gyönyör-
ködhetik a közönség.

Ha pedig egyáltalában nem kell
koloratur énekesnő (mert az igazgató nem

tud előadni az ő szerepkörének megfelelő
darabokat), akkor meg nem kell szerző-
désileg kötelezni az igazgatót a koloratur
énekesnői szerep betöltésére, hanem egy-
szerűen arra kell szorítani, hogy helyette
egy-két operette és népszínműénekesnőt
szerződtesse. Mert e nélkül illuzóriussá
válna a szerződés egyik leglényegesebb
pontja, melylyel kapcsolatban ki kell je-
lentenem, hogy képtelenségnek tartom,
misperint a debreczeni színház, koloratur
énekesnő nélkül megfeleljen a mi művelt
közönségünk igényeinek.

Végül addig ne is szóljunk operák
előadásáról, míg koloratur énekesnők
nincsenek.

Ezeket akartam elmondani lehető
tárgyilagossággal, hiven az igazsághoz.
Azt hiszem nem állok egyedül fejtegeté-
semmel. Én *Komjáthy*t és társulatát
nagyrabecsülöm és éppen azért a fény
mellett az árnyvonalakat is megjelöltem.
Színházunk pedig megérdemelve ezen
néhány betű papírravetését, azt hiszem, a
közönség szívéből vettem ki azt, amit itt
megírtam.

Koncz Ákos.

A szabadságharcz erekljei Debreczenben.

— Értekezlet a gróf Kreith-féle ereklje-mu-
zeumnak Debreczen város részére átvétele
tárgyában. —

Kreith Béla gróf, a szabadságharczi
ereklje muzeum megalkotója, levelet in-
tézett Debreczen város tanácsához a jel-
zett muzeumnak Debreczen város részére
való ajándékozása tárgyában. Kérvényét
okadatoalta azzal hogy a főváros tanácsa
a muzeum elhelyezésére szolgáló épületet
más célra akarván felhasználni, az erek-
lje muzeumnak helyet tovább nem ad.

Ez ügyben tegnap d. u. 4 órakor a
város törv. hatósága szűkebbkörű értekezle-
tet tartott Simonffy Imre kir. tanácsos, pol-
gármester elnöklete alatt, melyen jelen voltak:
Dr. Bakonyi Samu, Bészler Károly, Boczkó
Sámuel, ifj. Csuka Sámuel, Dobiczki Sándor,
Hajdu Gyula, Horvát István, Kardos László,
Kertész János, dr. Király Ferencz, Király
Gyula, Komlóssy Arthur, Komlóssy Dezső,
Koncz Ákos, Körner Adolf, Márk Endre, Mayer
Emil, Miskolezy Jenő, Oláh Károly, Pálfi Gábor,

Am ifjabb Tiszolezy Tamás, az ő jágtudor
unokája, némileg másképp éli át az ifju-
ságot, mint a puritán ősapja. Az öregebb
Tiszolezy Tamás, a doktor édesapja, már
szintén kikezdte az ősi vagyont; a fremd-
asz-on elusztatott vagy másfélezer hol-
dacsokát, s a birtokos szomszédjától két-
százezer forintot vette meg a hites fele-
ségét, aki a legeslegszebb szőke asszony
volt hetedhét vármegyében. Az ifjabb
Tiszolezy, mire szerencsésen megértett
arra, hogy a házasság szent jármába lép-
jen, már mesébe illő jártasságot szerzett
az elfogadás, a kibocsátás és a forgatás
terén. Ő a kor összes főpinczéireivel bi-
zalmas lábon áll, reggelenként kecskesza-
kállas és ádámsutkás urakat fogad, akik
sohajtvá nézik az ágy mellé készített ru-
hákat és cipőket és Náczi bácsinak ne-
vezi az öreg Schlesinger Ignácot, aki
ajtókilincseket és kocsikenőcsöt ad el a
megszorult gavalléroknak. Az ifjabb Ta-
más, mikor házassága előestéjén ábrán-
dosan magába vonul, némi meghatottság-
gal konstatálja, hogy ő tizenegyezeröttszáz
forintnyi negatív értéket képvisel e nyo-
morúságos földtekén. Majd végezvén a
multakkal, Tamás saszeme a jövőbe mé-
lyed; világosan látja a hálószoza és
ebédlő tölgyfa butorait, a férfiszozza
perzsa szőnyegét, a kis női szalon selyem
fauteuiljeit a konyhaszekrényben esil-
logó rézüstököt, — a kredencz káprá-

zatos porzellán fölszerelését, — a pla-
fondról lefüggő esillárokat s velük azt a
harminezket vagy harminezöt bélyeges
számlát, melynek fölmutató esekély nyolcez-
zer forintra aspirálnak a Tamás ur földi
javaiból. Mit tehet ily körülmények közt
a szerelemmel? Tamás ur elborulva érzi,
hogy szerelme dus kincsesházából sem a
főpinczért, sem a takarékpénztárt, sem az
adámsutkás egyéneket, sem a kárpitost,
sem a szőnyegkereskedőt, sem az üvegost
nem elégitheti ki; e káoszba csak ama
hitvány földi javak varázsolhatnak har-
moniót, melyeket ő, az egyetlen, magával
hoz. És Tamás, mint egy megindult Gé-
niusz, hálásan terjeszti karjait az ég felé,
így szólva:

— Aldassék ama mindenható Erő
mely a szent Hozományt kitalálta!

Igy szól a költői lelkű Tamás, bár-
mit is dalol Kántor Imre és a többi idea-
lista alanyi költő. És nemcsak Tamás
szól így, hanem kilencven százaléka ama
derék férfiaknak, akiket ideleinn völegé-
nyeknek nevezünk. Moskovitz ur, az uri
és női divatkereskedő, a fenyegető esődöt
hárítja el azzal a hat darab ezres bankó-
val, melyet szép arája magával hoz;
dr. Kun Samu, a kitűnő köz és váltó-
ügyvéd, takarékpénztári részvényeket és
városi tanácsosságot szerez a fele-
sége hozományával. De úgy Mosko-
vitz ur, mint dr. Kun Samu és ifjabb

Tiszolezy Tamás készségesen aláírják azt
a közjegyzői nyilatkozatot, hogy a felesé-
gük független ura a saját vagyonának, —
már tudniillik (mint alattomban értik)
anuk a vagyonnak, ami a hozományból
megmarad. Hogy a hozományból, fájda-
lom, nem igen marad meg sokkal több,
— mint a tavalyi hóból, — arról Mosko-
vitz ur épp oly kevésbé tehet, mint dr.
Kun Samu és ifjabb Tiszolezy Tamás —
és ezért, oh hazám nagy kodifikátorai, ne
is e szegény fiukat okoljátok, hanem a
főpinczért, a takarékpénztárt és a főnnebb
említett ádámsutkás egyéneket.

Zsögöd Benő tehát bármily szépen
beszélhet odafenn a kodifikáló bizottság-
ban, a hozományra nézve minden §-nak
csak platonikus értéke van. Bármit mond
az öreg Werbőczy és bármit mondanak
az ő kitűnő utódai, a fiatal férj — a ki
ezentul is hiteles közjegyzői okiratban
fogja ismerni, hogy a felesége vagyoná-
hoz semmi köze. — épp úgy el fogja
költöni ezentul is a felesége vagyonát,
mint ahogy háromszáz év óta elköltötte,
ha a viszonyai kényszerítették rá. A sze-
rető feleség sohasem fog per utjára lépni-
ott pedig, a hol házastársak között
csakugyan porre kerül a dolog, már
Zsögöd Benő doktor épp oly kevésbé se-
githet, mint a Werbőczy Hármaskönbve.

Reichmann Ármán, Roncsik Lajos, Sárvány Gyula, Szabó Kálmán aljegyző, Szabó Kálmán kereskedő, Szabó József, Szikszay Lajos, Zádor Lajos, Váczy János, Varga Károly.

Elnöklő polgármester az értekezletet megnyitván, felolvastatja Kreith Béla grófnak az ereklyemúzeum átadására vonatkozó két rendbeli levelét, majd a levelek tartalmát; ő maga hosszantartó beszédben ismerteti az ügyet az értekezlet tagjaival és felhívja őket nyilatkozatra.

Szabó Kálmán, az Iparkamara elnöke állott fel szólásra s nézete szerint nagy könnyelműséget követne el Debreczen város, ha ez ajánlatot visszautasítaná. Ő látta e múzeumot a kiállítás alkalmával s értékesnek tartja megszerzését. Melegen ajánlja, hogy bizottság küldessék ki a múzeum megvizsgálására és ha a bizottság meggyőződött annak értékes voltáról, megszerzését okvetlenül eszközölni kell.

Dobiecki Sándor szép beszédben csatlakozott Szabó Kálmán javaslatához. Ő is látta e múzeum egyes részleteit kiállítva a történelmi csarnokban és érdekeseznek tartja azokat arra, hogy Debreczen város megszerezze. Kossuth volt az, ki a magyar népet tiszteltette a külföld előtt s eza 1100 Kossuth-kép kultur-történelmi becsü. Ő nem tartja figyelembe vehetőnek a fővárosi tanács amaz állítását, hogy a múzeum nem értékes. Műbecsét tekintve is és nemzeti szempontból méltó arra, hogy átvétsék. Ő is javasolja a bizottság kiküldését.

Dr. Bakonyi Samu lelke egész melegevel csatlakozik az előtte szólók javaslatához. E múzeum megszerzésével Debreczen város önmagának állít örök emléket. De mégis tájékozódni szükséges afelől, hogy mit veszünk. Ő úgy tudja, hogy az ereklye-múzeum egy részét a Nemzeti Múzeum már átvette, de mégis maradt ott annyi ereklye-tárgy, melyért méltó a megszerzése. Ezek az ereklyék épen Debreczenre bírnak nagy értékkel, hiszen ott van a város volt képviselője, Körössy Sándor bilincse is. Az ereklye-tárgyak elhelyezése ne adjon gondot. Erről lesz idő beszélni, mikor a kivitelre kerül a sor. Kéri kimondani, hogy az ereklyetárgyak megszerzése végett bizottság küldetik ki.

Márk Endre nincs abban a helyzetben, hogy e kérdésre érdemileg nyilatkozni tudjon. Nem tudja mit vesznek, miből szerzik meg és hol helyezik el az ajánlott ereklyetárgyakat. Szerinte nem igen maradhatott ott valami értékes tárgy, mert a fővárosi tanácsról nem tételezi fel, hogy oly könnyen elengedné, ha értékes volna. Csak azért tud hevülni, ami értékes és érdemes a megvételre. Őva kéri az értekezletet, hogy hirtelenében ne menjen bele a dologba, hanem előbb vizsgálja meg egy bizottság és mikor ez referált róla, akkor van helye az érdemleges tárgyalásnak.

Oláh Károly is a bizottság kiküldése mellett szolt. Zádor Lajos szerint előbb meg kell nézni és ezután helyiségről gondoskodni. Szabó József a mellett szolt, hogy okvetlenül meg kell venni ez ereklyéket. Pártolja a szűkebbkörű bizottság kiküldését Király Ferencz pártolja előtte szóló véleményét s megjegyzi, hogy a bizottság mielőbb küldessék ki, mert az ereklye-múzeum csak ápril 6-áig áll fenn. Konez Akos felolvassa Kreithnak a debreczeni lapokhoz küldött leiratát, melyben jelzi, hogy ő nem eladni, hanem odaajándékozni akarja a múzeumot a városnak. Komlóssy Arthur szerint komoly megfontolást igényel a dolog, mert a múzeumot nemcsak át kell venni, hanem el is kell helyezni. A bizottságot úgy óhajtja kiküldeni, hogy értékelje meg a múzeumot és adjon véleményt arról is, hogy mennyi helyet foglalna el. A küldöttséget kéri most megalakítani.

Elnöklő polgármester kimondja, hogy az ereklyemúzeum átvételét elvileg

pártolja és megtekintése tárgyában bizottság küldetik ki. A bizottság tagjaiul ajánlja Dobiecky Sándort, Bakonyi Samu drt, Komlóssy Dezsőt, egyuttal Thaly Kálmán és Király Ferencz orsz. gyűl. képviselők is felkéretnek az ügy lebonyolítása érdekében közreműködésre. A bizottság tagjai, kikhez még két tanács tag csatlakozik vasárnap utaznak el Budapestre. Ezzel az értekezlet véget ért.

(Sz.)

SZÍNHÁZ.

Trilbyk.

A sok új darab közül, a mely mostanában színrekerül a budapesti színházakban, a legrosszabab, a városliget egyik fércdarabját, a Trilbyket adták elő. Az a néhány híres színész, akinek a képmását a függöny fölött örökítette meg a festő ecsete, ha élne, de pironkodnék a szégyentől, hogy izlésben és irodalmi műfajban mivé súlyedtt ennek a puritán városnak a színháza, amelyet olyan páratlan áldozatkészséggel tart fenn a város és a közönség. A direktor úgy látszik összeveteszi ezt a közönséget a fő- és szék város külső részének esőselékével. Két év alatt még nem fődözte föl, hogy a debreczeni nép erkölcsi érzülete és jóra való izlése ellen való merénylet, ha efféle vastag izléstelenégeket hoznak a színpadára. Még azzal sem védekezhet az igazgató, hogy a kasszája érdekében adja a Trilbyket. A debreczeni szintársulat nem szorult arra, hogy az ilyen eszközökkel szerezzon közönséget. A D. R. U. ma azt hirdeti, hogy az igazgató a botrányos darabot levette a műsorról és Sudermannak a Becsület című darabját adatja. Mégis ma reggel azzal lép meg a színpad, hogy a tegnap esti durvaságot megismétlik a debreczeni színpadon. Az előadásról még azt említjük meg, hogy énekesnő hiányában kardalosság énekeltek. A leglátogatottabb vidéki színháznak ugyanis csak két énekesnője van és ezek a folytonos szerepeltetés után aligha nem fáradtak. Mindennap végre nem játszhatnak és Komjáthy ur harmadik és negyedik énekesnőt, a mire a szerződés szerint kötelezve lett volna, nem tudott szerződötteni.

VIDÉK.

Szerencsétlenség a balmaz-ujvárosi állomáson. Április 1-én a balmaz-ujvárosi vasúti állomáson sok nép várakozott a reggeli vonatra, ezek között Kiss Péter és János testvérek is, kik a raktárnál a kocsitólást nézték, de olyan helyen, hol rájuk nézve végzetessé vált a tegnapi nap. A farakó raktárhoz tolták a kocsit, ők pedig állottak a deszka mellett. A mikor a kocsit már odaért, nem menekülhettek el s a kocsit és a járda-deszka közé szorultak s mindketten életveszélyesen sérültek meg, mert a kocsit a mellkasukat törte össze.

Gyászrovat.

† **Veszprémi Irén**, a debreczeni ev. ref. felsőbb leányiskola kitűnő tanárnője, ma meghalt Brassóban, családja körében. Az elhunytban a debreczeni felsőbb leányiskola, egyik legkiválóbb tanárnőjét veszítette el. Páratlan szorgalommal teljesítette hivatását ez a kiválóan képzett tanárnő, Gyöngéd modora, jószágos szíve lekötölte a tanítványokat, akiknek könyei kísérik sirjába.

NAPI HIREK.

— **Istenitisztelek.** Virágvasárnapján a következő istenitisztelek lesznek: A nagytemplomban Csutorás Albert, a kistemplomban Szilágyi Imre, a kossuth-

utezai templomban Mitrovics Gyula az ispotály-templomban Könyves Tóth Kálmán. A nagy- és kistemplomban urvacsoaraosztás. Az ág. hitv. ev. templomban délelőtt tíz órakor Hajász Lajos hitoktató predikál. A róm. kath. templomban virágvasárnapján reggel 7 órakor Molnár Kálmán s. lelkész, 8 órakor egy piarista tanár, 9 órakor Wolafka Nándor ezim. püspök, délelőtt féltizenkét órakor Kovács Márk s. lelkész miséznek. Dálután litánia.

— **Tanácsülés.** Ma délelőtt 10 órakor tanácsülés volt Simonffy Imre kir. tanácsos, polgármester elnöklésével. A tanács ezen üléséből kiküldte képviselőjében Komlóssy Arthur főjegyzőt és Roncsik Lajos kulturatanácsost, hogy a tegnapi értekezlet kiküldöttjeivel együtt tekintsék meg a Kreith Béla gróf által felajánlott múzeumot Budapesten. A küldöttek a hétfői gyorsvonattal utaznak fel a fővárosba s ott szakértőkül felkérlik Thaly Kálmán történet tudort városunk országos képviselőjét, valamint dr. Fejérfarkas László és dr. Peregriny János tudorokat.

— **Márk Endre dísztagsága.** A nyiregyházi dalegyelet Bogár Lajos al-elnök indítványára a magyar zeneirodalom néhány kitűnő művelőjét és a magyar dal több kiváló, ügybuzgó lelkes barátját, köztük Márk Endrét, a debreczeni dalegyelet elnökét legközelebb tartott közgyűlésében dísztagjául választotta.

— **Önkéntesek öröme.** A helyben állomásozó cs. és kir. 39. sz. gyalogezred önkéntesei hazaérkezvén, tegnap vonultak be századjaikhoz. Nagy az öröm köztük, hogy félesztendei távollét után a hátralevő félétet itthon tölthetik le. Kettős az öröme azoknak, a kik az iskolai kiképzés befejeztével sikerrel állottak ki az altiszti vizsgát. Tizenhárom közül tizen nyerték el a káplári rangot, névszerint: Csath Béla, a ki Aradon végezte az önkéntesi iskolát, továbbá Szametz Ferencz, Németh Zoltán, Róth Arthur, Pikó Béla, Müller Menyhért, Nagy Béla, Braun Frigyes, Beszterczey Gábor és Pongor István, a kik Szegeden kapták az iskolai kiképzést és a káplári csillagokat. — Ugyancsak tegnap vonultak be háziezredünkhöz a medikus önkéntesek is.

— **Hangverseny a „Margit” fürdőben.** A cs. és kir. 39. gyalogezred zenekara április 3-án a Margit-fürdő dísztermében hangversenyt rendez. Műsora a következő:

1. Királyné csipkekendő, nyitány Strauss-tól. 2. Dunamondák keringő Zichertől. 3. Potpourri „Mártha” operából Stasnytól. 4. Technikai vér polka fr. Komzáktól. Szünet. 5. Ilka nyitány Dopplertől. 6. a) Blumenorakel, románcz Mascagnitól. b) Souvenir de Ball Intermezzó Beugertől. 7. Összes világból Potpourri Schusztertől. 8. Falu kedvence, polka mazur Krausetől. Kezdeté délután 4 órakor, vége este 6 órakor.

— **Gazdasági egyesület értekezlete.** A debreczeni gazdasági egyesület Debreczen város közönségét f. évi ápril hó 3-dikára a városház nagy tanácstermébe értekezletre hívta össze. Mint a kibocsátott meghívóból kitűnik, az egyesület ezéjja, hogy a politikai párt tekintetek teljes kizárása mellett Debreczen város gazdaközönségét egy erős és hatalmas testületben egyesítse. Tudva van — mert kivétel nélkül érezi minden mezőgazdasággal foglalkozó gazda — hogy a mezőgazdaság válságos helyzete nem hogy javalna, de a veszély mind nagyobbá válik s annak szomorú következményei a gazda helyzetét mindinkább súlyosabbá teszik. Tudva van — mert minden gazda érezi — hogy nehéz helyzetén a politikai pártok keretén belül nem javíthat; éppen ez okozza azt, hogy Debreczen város gazdaközönsége is tudatára ébredt annak, hogy önerejéből kell helyzetén javítani, szervezkednie kell s egy összetartó egészszé kell egyesülnie, mert egyedül így védheti meg érdekeit. — A gazdasági egyesület kibocsátott felhi-

vása Debreczen város gazdátársadalmát kelti életre akkor, midőn azt érdekelt megvédése végett egyesülésre szólítja fel s hisszük, hogy e nagy feladatot sikerül az egyesületnek a kitűzött cél nagyságához méltóan oldhatni meg.

— **Legátusok.** Tegnap délután zajlott le a kollégiumban az electio, az ünnepkövettség választás. Száznál több diák megy hústvétra legatუსnak. A nagyobb egyházakban a következők lesznek ünnepkövetek.

Debreczen: Soltész Elemér, Bokros Elek, Szabó Antal, esk. felügyelők és Kádár Andor 4 th. Beregszász: Csernák Béla esk. f. Karczag: Szabó Bertalan esk. f. Derecske: Bogdán Lajos esk. f. Nánás: Bagaméry Károly esk. f. Kisujszállás: Veres Gusztáv 4 th. Nagy-Szalonta: Juhász Sándor 3 th. Kunhegyes: Cseh Zoltán 4. th. Turkeve: Virágos Sándor 3 th. Mezőtúr: Polgár Kálmán 3 th. Szoboszló: Birta József 3 th. H.-Böszörmény: Pap Gyula 2 th. Kaba: Szabó Miklós 1 th. Hódmezővásárhely: Szabó Lajos és Pap Lajos 2 th. B.-Ujfalu: Bereczky László 1 th. N.-Bajom: Ajtay Jenő 2 th. B.-Ujváros: Tóth András 2 th. Hadráz: Bujdosó Lajos 2 th. Érmihályfalva: Bokor Sándor 2 th. Margita: Csighy Andor 3 th. Búd.-szentmihály: Kovács László 2 th. Földes: Nagy Pál 3 th. (specifikálva). Báránd: Fodor Jenő 1 th. Püspökkladány: Tomka Károly 4 th. Tisza-Füred: Kopperman Gyula 2 th. Szeghalom: Vass Jenő 4 th. Békés: Rózsa Ernő 4 th.

— **Az országos középiskolai tanáregyesület debreczeni közgyűlése.** Azon előkészítő bizottság, melyet Debreczen sz. kir. város tanácsa és a debreczeni kör küldötteiből alakult a tanári közgyűlés fogadta tására, f. hó 2-án ismét értekezletet tartott fontos ügyekben. Az értekezlet elfogadta a szerkesztő bizottság javaslatát, mely szerint a Debreczenről szóló ismertető füzet 50—60 lapra terjedhet, magában foglalja Debreczen kis térképét és az ev. ref. kollegium fényképét. Megállapodott továbbá az értekezlet a tanári közgyűlést fogadó nagy rendező bizottság tagjait 160—170 tagban felosztotta a nagy rendezőbizottságot a következő szakbizottságokra 1. központi, 2. elfogadó és ünneprendező, 3. elszállásoló, 4. kirándulást rendező és 5. sajtóügyi bizottságokra.

— **Szerencsétlenség építkezés közben.** Szerencsétlenség történt tegnap délután a Homok-utca 2936. sz. háznál. Az udvar elő részét teljesen ujonnan építik s már a tűzfal is fel volt rakva. Délután 3—4 óra között az új tűzfal iszonyu robajjal összeomlott s maga alá temette az ott dolgozó Csizmadia Mihály 26 éves munkást, ki rendkívül súlyos sérüléseket szenvedett. Az I. ker. rendőrség részéről K. Tóth Mihály kapitány, dr. Balkányi Ede ker. orvos Schestauber városi mérnök és Nagy Imre p. biztos nyomban a helyszínére mentek s míg Balkányi Ede orvos a súlyosan sérült munkás sebeit kötözte be, a vizsgálatot megindították.

— **Uj kémény-seprő az I. kerületben.** A főkapitányi hivatal közhírré teszi, hogy özv. Weisz Jánosné első kerületi kéményseprő elhalálása folytán, az első kerületi kéményseprői teendőik végzésével folyó év április első napjától Morvai Sötér kéményseprő mester (lakik Csapó-utca 301. sz. a.) eddigi ötödik kéményseprési kerületi (külsőségi) kéményseprő bizatott meg, a kinek helyét ugyanevak április 1-től Bazsek Lajos kéményseprőmester (lakik Garai-utca 1434. sz. a.) foglalta el.

x **Ritka alkalom kínálkozik t. olvasóinknak szőnyegek, butorszövet, függönyök, ágycsészterék, takarók, lópokróczok rendkívül olcsó beszerzésére.** Ugyanis az 1820 óta fennálló Joannovits Dóme hírneves cég (Budapest, IV. Kigó-utca 3.) üzletét házlerombolás miatt augusztusban Váci-utca 2. szám alá helyezi át s így a raktáron lévő összes árukat mélyen leszállított áron árulja. Ajánljuk a n. é. közönségnek, hogy e kedvező alkalmat ne mulassza el és szükségleteit e megbízható szőnyegüzletben fedezze.

x **A gazdaközönség figyelmét felhívjuk a Sipőcz István pécsi gyógyszerész által labdacssal alakban készített egérméregre,** mely biztosan kipusztítja az elszaporodott mezei egereket. Több év óta számos uradalom, gazdaság, község a legjobb sikerrel használja. Egy postacsomagot (circa 5 kgr.) 3 frtért, 100 kgramot 45 frtért küld Sipőcz István gyógyszerész Pécsről. Hiteles tapasztalatok szerint egy holdat 1—2 kgr. (10—20 ezer labdacssal) okvetlen kipusztít.

x **A t. hölgyközönségnek.** Kik olcsó és izléses selyem, gyapjú, tavaszi és nyári mosókemétt akarnak vásárolni, kérjük Weiner Mátyás (Budapest, Andrássy-ut 3.) legnagyobb divatruházának legújabb mintagyűjteményét, melyet ingyen és bérmentve küldenek meg. Fontos! Megirandó, hogy mily minőségű és körülbelül mily áru szövet- vagy selyem minta küldessék.

x **Teljes üzletfelosztás miatt** rendkívüli alkalom nyílik ékszernek, arany- és ezüst-árak, órák bámulatos olcsó beszerzésére a 30 év óta Budapesten, Kossuth Lajos-utca 17. sz. a. fennálló Benedek Gábor és Testvére ékszerész- és órássz. A legdivatosabb ékszer- és ezüst-árak, gyertyatartók, girandolok, tálak, kávés- és teás-készletek, mind 13 próbas ezüstműből, továbbá valódi svájci órák minden elfogadható áron adatnak el. Ezüst evőeszközök grammja 5 és fél kr., teljes 12 személynek való evőeszközök börtokban 150 frt és feljebb.

x **A Pénzügyi Utmutató** hiteles sorsolási szakközönség, naponkint kapható lapunk kiadóhivatalában és Mendelovits Lajos tőzsdéjében. Ára 3 kr. A Lendvay Sándor által szerkesztett „Pénzügyi Utmutató“-t a nagymélt. m. kir. belügyminiszter ur 1888. évi 32,495. számú körrendeletével mint hiteles sorsolási lapot és teljesen megbízható szakközönséget, az összes törvényhatóságok pártoló figyelmébe, a nagymélt. m. kir. pénzügyminiszter ur 1889. évi 341. sz. határozatával, mint szakértelemmel és pontosan szerkesztett közönséget a pénzügyi tisztviselők figyelmébe és a nagym. m. kir. kereskedelemügyi miniszter ur 1892. év 11,043. sz. rendeletével a hazai közforgalmu vasutak figyelmébe ajánlotta.

Színészvándorlás.

Debreczen, április 1.

Közeledik a színész esztendő évfordulója. Ilyenkor a szélrózsa minden irányában megindul a vándorlás, régiék mennek, újak jönnek.

A színpad megváltozik. Egyik-másik megszokott arc eltűnik, marasztanánk ha lehetne, majd pedig arra gondolunk, utódaik lesznek-e olyanok, befogják-e méltóan helyeiket tölteni.

A debreczeni színtársulatnál ezuttal nem valami nagy változás lesz. Az első rendű tagok közül ketten távoznak, *Békéssy Gyula* és *Haday Sándor*.

A többieket, úgy a nő, mint a férfítárogokat meg egy-két éves szerződés köti meg Komjáthy társulatához.

A távozóik közül az egyik *Békéssy Gyula* nem régi ismerős közönségünknek. Két évvel ezelőtt jött közénk Komjáthy társulatával, de ez a két év elegendő volt arra, hogy közönségünk megszeresse, rokonszenvével kitüntesse.

Két év alatt beledalolta magát *Békéssy* a közönség szívébe, lelkébe. Megszerettük őt mikor először láttuk s most hogy távozik körünkől, sajnáljuk csak, hogy itt hagy bennünket.

Békéssy egyike a legjobb baritonistáknak. Olyan hangyaggal rendelkezik, a milyen nem mindennapi. E mellett még játéka is van.

Olyan déleceg, szép parasztleányt nem egyhamar láttunk ismét a színpadon, amilyen *Békéssy* volt.

És mikor lehorgasztott fővel énekelte azokat a szép mélabus, ábrándos magyar dalokat, átjárta szívünket, vele busultunk mi is, annyira meghatótt bennünket.

Ő sem cselekedett másként. Szívából szóltak azok a nóták.

Rokonszenves egyénisége is hozzájárult ahhoz, hogy megszeressék. Kedélyes, vig volt társaságban s ott énekelt csak igazi érzéssel.

Jól esik visszaemlékeznünk az elmúlt két évre, mikor *Békéssy* láttuk a színpadon. Népszínműben, operettben egyaránt mindig kitűnően játszott s pompásan énekelte.

A bérlő hölgy-közönség nem egy ízben tüntette ki koszorúkkal s virágokkal. Ez volt a legfényesebb bizonyítéka, hogy a mi kényes izlésű közönségünk őt kedvenczévé avatta s jutalmazni akarta azért a sok élvezetért, mit játékaival, de különösen énekével nyújtott.

A kit ami közönségünk megkedvel, évek mulva sem feledi el.

Békéssy távozik ugyan körünkől, de emlékezni fogunk azokra az élvezetes estekre, az ő szépséges dalaira sokáig — de nagyon sokáig.

Utóljára *vasárnap este lép fel a „Csikós“-ban.* Akkor még egyszer fogjuk látni ezt a kiváló alakítását s hallani azokat a szép magyar nótákat, miket nem igen tud más úgy énekelni, mint *Békéssy*.

*

A másik távozó *Haday Sándor*.

Régi ismerősünk. A mi *Békéssy* ma az éneklésben, az volt *Haday* pár évvel ezelőtt. Dícsőségének fénykorát Debreczenben kezdte meg. Ő is azok közé tartozott, kiket a közönség gyorsan megkedvelt.

Mikor ő az énekes pályán működött, nem akadt színész hazánkban, ki a betyár szerepeket jellegzetesebben megjátszotta s szebben, érzésteljebben énekelte volna, mint *Haday*.

Még két évvel ezelőtt igazi étvezettel hallgattuk az ő énekelte nótáit.

Gondoljunk csak vissza egy néhány régi szerepére *Haday*nak. Hogy játszotta ő azokat.

Nemrég abba hagyta az énekes szerepkört s társulatunkhoz drámai apának szerződött.

A milyen méltóan töltötte be az énekes szerepet, époly művésziesen alakított új szerepkörében is. Nem bolyongok messzire s egyet említek fel csak e szerepköréből.

Nemrég láttuk a *Sárga csikóban*.

Olyan játék, olyan alakítás volt az, hogy a nézőtérén alig maradt szem szárazon. — Mennyi drámai erő, felfogás nyilatkozott meg ez alakításában s a mi főkélléke a színésznek: a szív, ez párosult játékaival.

Nem feledte őt el közönségünk, most is épúgy kedveli, mint ezelőtt. Ra is szolgál *Haday* a szeretetre.

Mégegyszer fogunk az ő játékában gyönyörködni. Bucsuzik tőlünk.

Hétfőn este lesz bucsufellépte *Felhő Kláriban*.

valamint fekete, fehér és színes **Henneberg-selyem** 45 krtól 14 frt 65 krig méterenként — sima, csikos, koszkázott, mintázott és damaszt stb. (mintegy 240 különböző fajta és 2000 különböző szín és árnyalatban stb.)

Ruhák s blonsokra a gyárból! Privát fogyasztóknak postabér-, vámmentesen s házhoz szállítva.

Minták postafordultával.

Magyar levelezés. Svájcba kétszeres levélbélyeg ragasztandó.

Henneberg G. selyemgyárai, Zürichben (os. és kir. udvari szállító.)

Foulard-selyem 65 krtól

— 3 frt 35 krig méterenként legújabb mintázat s színekben —

Félszázad óta

Aranyérem Páris, London. **Aranyérem** Pécs, Temesvár.

Aranyérem kitűnőnek elismert Dr. Sichulsky-féle Arezkenőcs és mosdóvíz.

Ezen készítmények ajánló levelét azoknak félszázad óta mindenütt elterjedt világhírű és bámulatos hatásuk képezi. Megbízható sikerrel használatnak szepő és máj-félek, a forróság vagy fagy által keletkezett pirosság s a bőr minden tisztálansága ellen. Egy nagy tégely ára 70 kr, egy kis tégely 35 kr. Egy nagy üveg mosdóvíz 1 frt, egy kis üveg 50 kr. Hozzávaló Mandola-korpa-szappan 25 kr.

JOLIESSANTE-CRÉME

bőrfinomító és szépítő szer. Kitűnő hatással bír a bőr finomítása és szépségének előmozdítására, valamint a pattanások s kitéések elűzésére. Egy üveg ára 1 frt 55 kr.

JOLIESSANTE-PUDER

fehér, rózsás és sárga színben. Kiváló finomsága miatt ajánlható leginkább. Az arezra láthatatlanul tapadva, annak kellemes színt ad. Egy nagy doboz ára 80 kr, egy kis doboz 50 kr.

JOLIESSANTE-FOGPOR

legelőszűsebb fogpor a fogak tisztítására, odvasodásuk és büzdősük eltávolítása s megővése, mely által egy-uttal a foghúsa is a legjókonyabb hatást gyakorolja. Egy doboz ára 60 kr.

JOLIESSANTE-SZAPPAN

már kellemes illatánál fogva is a legkedveltebb toletteszappan. A bőrt finomra és simává teszi, valamint előmozdítja s emeli annak friss, úde kinézetét. Kivánatra mintadarabok ingyen adtnak. Egy darab ára 40 kr.

Haj-Restorer

biztos szer a megőszült haj eredeti természetes színének visszaállítására. Egy üveg ára 1 frt. Valódi minőségben kapható: Molnár Lipót gyógyszerésznél, mint készítőnél Kassán. — Debreczenben: Tóth Béla gyógyszerárában (Tisza-palota), S. Rochlitz Arthur gyógyszerárában, főtér, 2144., Tamassy-féle ház.

Férfi ruhákra

Peruvien, Tricol, Doscin, brassói és gácsi

divatposztók

olcsó szabott árakon kaphatók

Szabó Lajos Fiai

cégnél, 1044 Debreczen, Rózsátér.

Beocsini, Portlandt, Román cement és kőbányai disztégla gyári raktár.

Zsákonkénti és vagononkénti eladás. — Elismert legjobb cement. Csa ó-, Kis-Szappanos-utca 407.

Stegmüller Árpád építésznél. 328-15-7

A legfinomabb egészségügyi párisi-gummiárukat

ajánl gyógyászati és sebészeti célokra, az 1866-ik év óta fennálló gummiáru-gyár **Schmeidler J. N.**

cs. és kir. udvari szállító

Bécs, VII. Stiflgasse No. 19. Árjegyzék ingyen. Küldemény titoktartás mellett. 294

Wanniek Frigyes és Társa

gépgyára, vas és rézöntődéje Brünben (Morvaország).

Ajánlja 304 52-33

gőztégla és cementtelepek tejes berendezésé.

Állandó kiállítás téglagépekben.

Képes árjegyzék ingyen.

Több mint 900 telep berendezve.

Benjámín Károly

szobafestő és fénymázoló

Debreczen, Késes-utca 3529.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség valamint, az építő mester urak tudomására adni, hogy a tavaszi időnyre a szobafestéseim legújabb és legdivatosabb mintáit megkaptam.

Megbízásokat a legdiszesebb kivitelűtől a legegyszerűbbekig legjutányosabb árak mellett ugy helyben mint vidékre elvállalok.

A nagyérdemű közönség sok évek óta tapasztalt pártfogását megköszönve ajánlom szolgálatomat továbbra is tisztelettel

325-5-5

Benjámín Károly szobafestő és fénymázoló.

A Mauthner-féle

hirneves

konyhakerti- és virágmagvak

zárt és hatóságilag védett csomagokban, a törvényesen bejegyzett

medve-védjeggyel

valamennyi nagyobb fűszer- és vaskereskedésekben kaphatók. 303

A Budapesten Andrassy-ut 23. szám alatt létező Mauthner Ödön cég csakis olyan csomagoknál vállal teljes jótállást egészen friss és valódi magvakért, a mely csomagok ragasztva, a medve-ábrával és a Mauthner névvel jelölve, ugy a mint a mellékelt rajz is mutatja

GUMMI ÉS HALHÓLYAG

SIGI ERNST

Bécs I., Kärntnerstrasse 45, Páris 11, Rue Martel. 269 Árjegyzékek ingyen és bérmentve.

Mómet birodalmi szabadalom
lom 86614. sz.

Os. k. oszt. 63 m. kif. szabadalom

Uj férfiasság,

Uj mozgékonyág és élénkség,
Uj önbizalom,
Uj gondolkozás,
Uj üzleti tevékenység,
Uj gyönyörűség,

elgyengült férfiaknál villamosság által elérhető.
Ezen nagyszerű dr. Sanden-féle testtelep által
öv alakban, a legkönnyebb és tudományos
uton lesz a testre alkalmas a betegnek biztos
gyógyítást hoz alvás közben.

Dr. Sanden-féle

v i l l a m o s ö v

biztosan hat

köszvény és reuma, idegbaj, álmatlanság, influenza,
morphiám betegség, neuralgia, hipochondria, (buskomor-
ság) nápkór, asztma, merevedés, göres, agybarizelés, bő-
betegség, aranyér, gyomorhaj, köhögés, síketség és fül-
zugas, fej- és fogfájás és nöbetegségénél.
A hol más semmi sem használt, az tegyen
kísérletet a

Dr. Sanden-féle

v i l l a m o s ö v v e l

Minden gyenge férfi, nő és gyermek viselje a villamos
övet.

A gyógyultak ezrei bizonyítják a sikert.

Ára darabonként csak 5 forint,

előre beküldött összegnél vám és portómentes. Utánvét
30 krral több. A megrendelőnek más kiadás nem merül
fel. Diszkrét szétküldés. Megrendelésnél a derék méret
megjegyzendő. Egyedüli megrendelő hely:

Epstein F. 333-2-2

Dresden-A. Zöllnerstr. 35.

Levelzés minden nyelven.

60 tkv.
1898.

Árverési hirdetményi kivonat.

A debreczeni kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a Takarékos és Hitelintézet végrehajthatónak Falusi Róza végrehajtást szenvedő elleni 40 frt tőkekövetelés és járuléka iránti végrehajtási ügyében, a debreczeni kir. törvényszék (a debreczeni kir. járásbíró) területén lévő a debreczeni 693. számú tjkvben A. I. 1. 2. r. 720 és 6311. hrsz. a. foglalt belsőség és ondódi földből Falusi Rózát illető részre az árverést 1103 forinttal ezzel megállapított kikiáltási árral elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az 1898. évi április hó 18-ik napján délután 3 órakor a debreczeni kir. törvényszék árverési termében megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul is eladatni fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át, vagyis 110 forint 30 krajczárt készpénzben vagy az 1881. LX. t. cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. november 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügy-miniszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadék-kepes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt a debreczeni kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóságnál 1898. évi január hó 5-ik napján.

Nagy Károly

kir. táblai bíró.

139-1-1

Linoleum!

Szobapadló email lakk!

Eisenstädter Testvérek gyárából Bécs.

Linoleum a legjobb fénymáz puha padlóknak.
Linoleum egy fél óra alatt megszárad ez általper nem ragadhat hozzá, a gyors
száradás előnye folytán a butorok rögtön helyre rakhatók a szobában.
Linoleum kellemetlen szagtól mentes, de vegyi összetételénél fogva, a gyermek-
szobákban fertőtlenítő hatással bír.
Linoleum olcsóbb mint bármely padló, mert használatban sokkal kiadóbb.
Linoleum csak akkor valódi, ha a fenti védjeggyel van ellátva.

Kapható:

Csanak József,
Rickl József Zelmós,
Geréby Fülöp,
Ganofszy L.
Konczek Géza
Szabó Zsigmond
Parti Ferencz
Félegyházy János

Róth Antal
Tórei József
Várray József
Tóth Kálmán
Kohn Lajos
Ifj. Rózsa Lajos
Francics és Jóna
Fritsch Károly
Leidenfrost Gy.

uraknál.

335-4-2

Meghívás.

A „Csokonai“ nyomda és kiadó részvénytársaság V. évi rendes közgyűlését

1898. évi április hó 3-án délelőtt 10 órakor, Debreczenben, a Kereskedelmi Akadémia tanári termében tartja meg

melyre a t. részvényesek tisztelettel meghívattak, azzal, hogy az alapszabályok értelmében a közgyűlésen jogaikat csak úgy gyakorolhatják, ha részvényeik alapján igazolványaikat a közgyűlés előtt legalább egy nappal a társulat irodájában átveszik.

Tárgysorozat:

1. Az igazgatótag és felügyelő-bizottság jelentése a lefolyt 1897. évi üzletről.
2. Határozathozatal a múlt évi eredményre és az igazgatóság e tárgyban indítványára vonatkozólag.
3. Az igazgatóság és a felügyelő-bizottság részére a felmentvény megadása vagy megtagadása feletti határozat.

Debreczenben, 1898. márczius 18-iki ülésből.

Az igazgatóság.

Jegyzet: Az évi mérleg, valamint az igazgatóság és a felügyelő-bizottság jelentése nyolcz nappal a közgyűlés előtt a társulat irodájában megtekinthető. 263-3-3

Leonhardi-féle tenták.

Különlegesség: Egyedüli valódi
Anthracententa.

A legjobb
mindennemű könyvek okmányok
és irományok részére.

Továbbá mindennemű író és másoló-tenták.

Szinestenták, autograflenták, hektograph-tenták, folyékony-tus mérnökök és iskolák részére tentaperek és kivonatok, bélyegzőtinták, másolófolyékony, készü ékek fehérneműjéhez folyékony

onyv és gummi valamint Syndetikon

Eau de Labarraque
(tentafoltok eltávolítására).

Peosétviaszok és ostyák.

Leonhardi Ágost

Bodenbach Elba mellett. 281

A legtöbb bel- és külföldi írószekereskedésben kaphatók

Törvényileg védve.